



**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio II. De peccatis oppositis paci Charitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

ex acedia verò prodire docet ociositatem, somnolentiam, importunitatem mentis, inquietudinem corporis, instabilitatem, verborum, curiositatem. Quæ omnia explicat optimè S. Thomas, & Isidorus Consiliat Gregorio S. Thomas *art. 4. ad secundum & tertium*. Ratio verò eius est, quia nullus diu manere potest sine delectatione cum tristitia, unde fit ut ex tristitia dupliciter aliquid oriatur, vno modo ut homo recedat à contristantibus, alio modo ut ad alia transeat, in quibus delectatur: sicut illi qui non possunt gaudere in spiritualibus delectationibus, transferunt se ad corporales ut habet Philosophus *10. Ethic. c. 5. & 6.* itaque homo imperfectus fugit finem laboriosum, quod fit per desperationem, fugit media difficilia quæ subsunt Consiliis per pusillanimitatem, & per torporem omittit ea quæ sunt præcepta. Deinde impugnat contristantia per rancorem, idest odium hominum à quibus inducitur ad bonum, & per malitiā, idest odium ipsorum spiritualium bonorum. Denique transfert se ad delectabilia per euagationem mentis circa illicita.

§. III.

Inuidia quidditas, malitia: filie ex ea orta.

Dico tertio, inuidia benè definitur tristitia de bono Proximi, quatenus illud æstimatur proprium malum, & diminutivum proprii boni, illa est peccatum ex genere suo graue, ac capitale, origo aliorum plurium.

Inuidia definitio.

Prima pars, est vulgaris definitio. Inuidiæ, cuius genus sine dubio est tristitia, mæror, & tabes animi: obiectum ex quo differentia eius petitur, est bonum Proximi, quatenus illud æstimatur minuere propriam excellentiam & gloriam, potest enim dolere de bono Proximi, non quia Proximus illud habet, sed quia tu illo cares, & est Zelus seu emulatio quæ si sit de bono spirituali, laudabilis est, si de temporalis potest non esse mala. Deinde dolere potest de bono Proximi, quatenus ex eo malum tibi aliquid impendit, & est timor non inuidia, quod potest non esse malum: præterea dolere potest de illo bono Proximi, quia illo indignus est, & vocatur ex Aristotele nemesis, quæ non est etiam necessario mala. Denique dolere potest de illo malo, quatenus ex eo tuæ excellentiæ aliquid detrahitur & quodammodo lumen obscuratur gloriæ tuæ quia si maior est, non illi æquaris, si æqualis ille tibi æquatur, si minor ne tibi coæquetur ut ait Augustinus *l. 1. de genesi ad litteram c. 14.*

Secunda pars explicat malitiam inuidiæ. Primum enim certum est inuidiam essentialiter & intrinsecè malam esse: damnant enim illam Scripturæ tanquam malum grauissimum & interficiens animam: damnatur à sanctis Patribus quos plurimos dabit valent *9. 14.* triumphant in hoc argumento Cassianus *colat. 18.* Cyprianus *sermone de Zelo & liuore* Basilus *homil. 11.* Gregorius *l. 5. moralium c. 34.* Chrysostomus *homil. 45. ad populum*. Deinde aperta ratio est primum, ex obiecto inuidiæ, quia dolet de bono, & de malo gaudet quod est contra rationem cum obiectum doloris malum sit, non bonum. Vnde opponitur duobus actibus charitatis maxime propriis gaudio & misericordiæ. Secundò constat de illius malitia ex causa unde generatur: oritur enim ex inordinato amore propriæ excellentiæ ac honoris, quo inebriatus homo inuidet omnibus, tanquam solus esse cuperet, dolet enim de solis bonis & facit illa mala sua, imò ait Isidorus *l. 3. c. 25.* inuidiam om-

nibus aduersari virtutibus: idè docet Philosophus secundo *Rhetoricorum* illos esse maxime inuidentes, qui maxime honorantur in aliqua re, præsertim in sapientia & felicitate. Deinde pusillanimes, quia omnia eis magna videntur. Denique malitiosi & senes, quia carent ornamentis quæ aliquando habuerunt & vniuersaliter inquit Philosophus *qui ex re aliqua gloriam querunt de illa sunt inuidi*. Colligitur autem inde quod nemo inuidet iis qui statu, conditione, tempore, multum à se distant, sed rivalibus, proximis & iis qui eadem cupiunt & intendunt. Denique malitia inuidiæ constat ex eius effectibus propriis ut constabit statim.

Tertia enim pars, asserit inuidiam esse capitale vitium, plurium aliorum caput vitiorum, quod probat S. Thomas eadem ratione quæ probauit idem de Acedia: filias verò illi assignat Gregorius *l. 31. moralium*, istas quinque, odium, susurrationem detractionem, exultationem in aduersis, afflictionem in prosperis. Remedia eius plura solent suggeri à Doctoribus, sed sanè calamitas sine remedio est odisse felicem. Etrationem asserit Cassianus, quia contingere vix potest ut vitium illud suum, inuidus alteri detegat ut curari ab eo possit primum verò & maximum est despicientia gloriæ ac propriæ excellentiæ. Secundum consideratio effectuum inuidiæ, quos esse omnino prauos & horribiles tradunt citati Patres.

SECTIO II.

De peccatis oppositis paci Charitatis.

S. Thomas à q. 37.

Paci quæ vnio est & consensio voluntatum, repugnamus corde per discordiam, ore per contentionem, opere per Schisma, rixam, seditionem, bellum, & duellum.

Discordia definitur dissensio voluntatum à voluntate alterius circa bonum spirituale, cum scilicet aliquis vult aliquid bonum Dei aut Proximi cui alter scienter resistit. Siue impedit illud fieri, siue nolit cum altero illud facere. certum est illud esse peccatum ex genere suo graue, cum repugnet concordie charitatis, cuius proprium est vnire corda in ordine ad aliquid bonum Dei, & Proximi. Neque possit non esse malum resistere illi qui procurare vult bonum aliquid. Filia verò est ambitionis & superbiæ, quia per eam vnusquisque quod suum est inordinatè sequitur, idest voluntas in proprio sistit quod prouenit haud dubiè ex superbia, tamen si provenire sæpè possit ex inuidia, ut notat Augustinus *Tract. 32. in Ioannem* Liuor separat, charitas iungit. Adde mala quæ oriuntur ex discordia, quia ait Hieronymus in *c. 12. Matthæi concordia magna res crescunt, magna discordia dilabuntur* sicut enim virtus vnita fortior est, sic diuisa est imbecillior. Opiniorum verò discordia neque charitati est de se contraria cum illa sit vnio voluntatum, neque peccatum est cum non impediatur id quod nouit esse bonum.

Discordie definitio & malitia.

Contentio est contrarietas sermonum cum Proximo, sicut discordia est cordium dissensio. Potest autem fieri vel ad impugnandam veritatem cognitam & sic est sine dubio peccatum graue contrarium charitati, numeraturque ab Apostolo inter opera carnis quæ qui agunt regnum Dei non possidebunt, & est propriè filia superbiæ, ut ostendit S. Gregorius *l. 31. moralium*, quia sicut superbia facit discordiam ex eo quod aliquis maneat corde in propriis, sic facit contentionem ex hoc quod quisque verbo id quod videtur defendat. Secundò contendere aliquis potest cum altero ad impugnandum

impugnandam falsitatem, vel explorandam veritatem & hoc si debito modo & sine immodestis clamoribus fiat est laudabile, si minus moderatè, & cum nimia fiat acrimonia peccatum est saltem veniale, nisi tantus esset excessus immodestiae ac superbiae, ut graue inde oriretur scandalum.

Schismatis definitio & malitia. Schisma rectè definitur peccatum quo aliquis separat se ipsum ab vnione capituli Ecclesiae, nolens ei obedire. Differt ab infidelitate, quia nihil negat à Deo reuelatum, & agnoscit Petri successorem esse caput Ecclesiae, sed recusat obedire illi, quod neget illum esse legitimè electum, vel esse legitimè depositum. Quantum hoc peccatum sit, quot modis committatur, & quas poenas mereantur Schismatici explicant Doctores in *questionem 39.*

Rixae definitio & malitia. Rixa rectè definitur pugna quadam inter priuatas personas, orta ex mutua ira vel odio. Dissensio enim quae fit per externos aliquos actus inter personas priuatas rixa est, sicut dissensio cordium est discordia, & dissensio sermonum est contentio. Nec est dubium quin rixa ex parte inuicis, sit peccatum ex genere suo graue, si occidas, si vulneres, si damnum inferas graue Proximo. Ex parte defensoris non est peccatum si fiat cum iusto moderamine, quantum scilicet satis est ad repellendam iniuriam, licet enim vniciueque se ipsum defendere: sed aggredi alium, vel acceptam iniuriam priuatà vlisci autoritate, nemini licet: vt docetur in Tractatu de iustitia.

Seditionis definitio & malitia. Seditio est dissensio ciuium inter se, idest bellum quoddam intra eandem rempublicam, pugnant enim aliquando inter se ciues, inuicem dissentiente, aliquando verò pugnant cum Principe à quo discordant. Quod peccatum quam sit graue, quam multis virtutibus contrarium, quanta continens peccata, quanta efficiens damna publica & priuata, non est opus dicere.

SECTIO III.

De Bello prout opponitur paci Charitatis.
S. Thom. quaest. 40.

His eo modo breuiter & strictim expositis placet de bello & de duello differere accuratius, quod de illis multa sint difficilia, & scitu dignissima. Quatuor autem satis sit dicere de bello: primò vtrum illud aliquando inter Christianos esse possit iustum, etiam ex vtraque parte. Secundò per quas personas illud iudici & geri possit vt sit iustum, tertio quas ob causas debeat geri, quartò quibus modis vbi dicitur de occasione innocentium, de spoliis, de captiuitate & ceteris huiusmodi, plura dabunt Bellarminus *tom. 1. l. 3. de membris Ecclesiae. Valentia q. 16. Suarez disp. 13. de charitate, Castro l. 2. de iusta punitione & c. Victoria in relectione de iure belli. Couarr. relectione in C. peccatum.*

§. I.

Vtrum possit bellum esse iustum & licitum, etiam ex vtraque parte.

Quid & quod duplex sit bellum.

Bellum appellatur voluntas illa & professio durabilis nocendi, vi & armis aduersariae parti. Potest illud esse defensiuum, quando suscipitur propter causam, quae adhuc est in fieri, vt si Principem actu possidentem, alius nitatur expellere, potest esse offensiuum siue aggressiuum, quando suscipitur ob iniuriam, quae est in facto esse, vt si nolit Princeps restituere quod iniuste viurpauit. Vtroque modo bel-

lum iniustum esse, plurimi dixerunt, tum veteres tum recentiores Harectici: Nam Manichaeos bellum omne damnassee testis est Augustinus *l. 2. contra Faustum c. 74.* qui fuit etiam VVicleffi error apud Valdensem *tom. 3. Tract. 24 c. 164.* Deinde bellum Christianis esse prorsus illicitum asseruerunt Erasmus & Anabaptistae. Denique bellum etiam aduersus Turcas esse illicitum, eo quod illi flagella sint Dei affirmavit Lutherus in articulis damnatis à Leone X.

Ratio autem dubitandi est multiplex Scripturae auctoritas, quae vetatur fidelibus bellum. *Isaia 2. non leuabit gens contra gentem gladium nec exercebuntur ultra ad praelium:* ad Rom. 12. *nulli malum pro malo reddentes, non vos defendentes charissimi.* Deinde à concilio Niceno *can. 11.* damnatur militaris professio tanquam indigna Christiano: vnde à S. Leone *Epist. 9.* ad Rusticum dicitur illa esse contraria regulis Ecclesiasticis, & Origenes *l. 2. contra Celsum* dicit illam à Christo sublatam esse: & celebre est illud responsum S. Martini, *ego Christi miles sum mihi pugnare non licet.* Denique bellum non potest non esse malum, si sit contrarium paci charitatis, est autem contrarium vt patet: ergo illud est malum.

Secundò, illud est de se malum cui semper & infallibiliter annexa sunt innumera mala, nunquam enim licet facere mala vt eueniant bona. Bellum autem annexa semper habet innumera mala, ergo illud est semper malum.

Tertio, si bellum aliquando est iustum certè videtur quod illud esse potest iustum ex vtraque parte non solum formaliter, sed etiam materialiter: nam v. g. si turrim hostilem miles aggreditur, vbi sint innocentes, certè qui aggreditur iuste aggreditur, & innocentes ius etiam habent se defendendi, ergo tunc bellum ex vtraque parte iustum est. Similiter si quis innocens, secundum allegata tamen & probata damnetur à Iudice potest se defendere, vt patet, & tamen iuste illum damnat Iudex, ergo bellum est ex vtraque parte iustum.

Quartò, si res aliqua nullius domini sit, & simul à duobus occupetur simul, poterunt ambo pro illa pugnare. Imò contingere saepe potest, vt Princeps vterque habeat ius probabile ad aliquam Prouinciam occupandam, tunc absque vlla ignorantia vterque poterit pugnare. Deinde sit miles aliquis qui initio belli existimet bellum esse iustum, deinde in decursu belli cognoscat illud esse iniustum, is dum fugit aduersarium videt insequentem quem effugere non potest, nisi eum interficiat: ille in sui defensione potest illum interficere, quia est verè innocens, & aduersarius potest eum occidere iuste, ergo bellum est ex vtraque parte iustum. Valeret idem argumentum etiam si miles sciret ab initio iniustitiam belli, esset enim onus grauissimum si teneretur pati mortem, tunc cum hostem interficere potest. Denique sit famulus, qui domino suo furanti scalam admoueat, aut aliter licite cooperetur, ille occidi iuste potest ab iis qui damnum iniuste patiuntur, si malum alià ratione nequeunt vitare, & ille vicissim se potest licite defendere, seruus bello captus fugere licite potest, & licite capi.

Dico primò, bellum esse saepe licitum Christianis, quamuis omnino implicet, vt illud ex vtraque parte sit materialiter & per se: licet formaliter & per accidens ex ignorantia saepe sit eo modo vtrunque iustum.

Primam partem Theologi omnes approbant primò ex Scripturis vbi saepe viri bellatores laudantur, Genes. 14. gesto contra quinque Reges bello, *benedixit Abraham Deo excelso.* Hebraeorum 11. *sancit*

NNnn 3 per